

Etični kodeks Inštituta za nutricionistiko

Etični kodeks Inštituta za nutricionistiko opredeljuje etične standarde raziskovalne skupnosti zaposlenih in sodelavcev inštituta pri njihovih srečevanjih z etičnimi vprašanji pri raziskovalnem delu. Vsak posameznik je odgovoren, da pri svojem raziskovalnem delu identificira morebitna etična vprašanja in v primeru etično občutljivih vprašanj pridobi napotke svojih predpostavljenih (npr. mentorja, vodje raziskovalnega projekta oz. programa) ter po potrebi odobritev pristojne etične komisije. Osnovno vodilo pri delu zaposlenih in sodelavcev inštituta, s katerim uresničujejo svojo pripadnost Inštitutu za nutricionistiko, je prizadevanje za udeležanje in ohranjanje njegovega poslanstva skozi načela znanstveno-raziskovalne integritete na osnovi odgovornosti, komuniciranja ter spoštovanja življenja, naravnega okolja, družbenih dobrin in zakonov.

1. Znanstvenoraziskovalna integriteta

- Spoštovanje znanstveno-raziskovalne doktrine z nenehnim izobraževanjem in ohranjanjem vrhunske znanosti in raziskovanja.
- Skrbno in pošteno ravnanje pri delu, kar vključuje tudi predstavitev dejanskih rezultatov, spoštovanje dela drugih in prenos teh odlik na mlajše generacije.
- Etičnost znanstveno-raziskovalnega dela glede družbene koristi ali nevarnosti za družbo in okolje ter nenehno izobraževanje zaposlenih o etičnih načelih znanstveno-raziskovalnega dela.
- Osvajanje, razvijanje in ohranjanje dobrih znanstveno-raziskovalnih praks.
- Prepoznavanje koristnih, upravičenih in zakonitih raziskav za družbo.
- Transparentnost raziskav v skladu s poslanstvom in preprečevanje morebitnih konfliktov interesov ter korupcije.
- Prepoznavanje in spoštovanje prispevkov sodelavcev tako v raziskavah kot v objavah.
- Pošteno, korektno in spoštljivo recenziranje objav in projektov drugih.
- Pri recenziranju in vrednotenju raziskovalnega dela drugih, raziskovalci upoštevajo načela odgovornega vrednotenja raziskovalne dejavnosti: delo presoja po vsebini, kakovosti in vplivu, ne zgolj po bibliometričnih kazalnikih ali ugledu revije.
- Vzpostavljane in ohranjanje odnosov ter okolja, ki spodbujajo znanstveno-raziskovalno integriteto.

2. Odgovornosti

- Spodbujanje odgovornosti, ki se nanašajo na vse etične standarde in znanstveno-raziskovalno integriteto.
- Izobraževanje zaposlenih o etičnih načelih, ki spodbujajo odgovornost v znanosti.

- Spodbujanje odgovornosti v odnosih med zaposlenimi na vodstveni, organizacijski, mentorski in raziskovalni ravni in pri relacijah med različnimi disciplinami.
- Raziskovalec k vsaki nalogi pristopi z zavedanjem in transparentnim navajanjem potencialne osebne pristranskosti.
- Raziskovalec mora razkriti situacije, v katerih lahko finančni ali drugi osebni pomisleki vplivajo na odločitve, izvedbo raziskovalnih nalog, recenzijo ali uredniško delo (konflikt interesov).
- Raziskovalec, ob upoštevanju najvišjih standardov varovanja osebnih podatkov in morebitnih zahtev zaupnosti, z drugimi raziskovalci odprto deli podatke, rezultate, ideje, orodja in vire ter sprejema kritike in nove ideje. Raziskovalni podatki se praviloma objavljajo v skladu z načeli FAIR, v nacionalnem repozitoriju DiRROS, ki je standardno mesto za objavo raziskovalnih podatkov inštituta. Pred objavo podatkov raziskovalec pridobi soglasje nadrejenega. Kadar objava podatkov ni primerna/možna, se raziskovalec spodbuja k objavi meta podatkov.
- Raziskovalec se izogiba neprevidnosti in malomarnosti in skrbno in kritično preverja svoje delo in delo svojih kolegov ter skrbno dokumentira svoje raziskovalne aktivnosti.
- Raziskovalec dokumentira vire informacij in raziskovalne postopke pri vsaki nalogi dovolj natančno, da je možno ponoviti študijo.
- Raziskovalec si v okviru svojega raziskovalnega dela prizadeva za dobrobit drugih in celotne družbe. Pri svojem delu se izogiba povzročitvi kakršnekoli škode.
- Raziskovalec pri svojem delu spoštuje pravice, dostojanstvo in dobrobit vseh ljudi in upošteva kulturne in druge individualne raznolikosti.
- Raziskovalec ne diskriminira kolegov ali študentov in drugih na osnovi spola, rase, etničnosti ali drugih razlogov, ki bi vodili do neenakopravne obravnave.
- Raziskovalec mora upoštevati zaupnost podatkov ali izsledkov, ko to zahtevajo etični standardi v raziskovanju oziroma jo zahtevajo naročnik ali delodajalec.
- Pri komuniciranju s splošno javnostjo in splošnimi mediji je treba ohranjati standarde poštenosti, verodostojnosti in odgovornosti, pri čemer se je treba izogibati poskusom napihovanja pomembnosti in praktične uporabnosti izsledkov.
- Pri raziskavah, ki vključujejo ljudi ali njihove osebne podatke, raziskovalec poleg odobritve ustrezne etične komisije zagotovi tudi skladnost z veljavnimi predpisi o varstvu osebnih podatkov, vključno z ustrezno anonimizacijo oziroma pseudo-anonimizacijo podatkov.
- Mentorji in vodje raziskovalnih projektov so odgovorni za uvajanje, usposabljanje in podporo mladim raziskovalcem in raziskovalcem na začetku kariere, vključno s seznanitvijo s tem kodeksom, z dobro raziskovalno prakso in s pravili avtorstva.

3. Avtorstvo in afilicija

- Avtorstvo objave pripada vsem, ki so pomembno prispevali k zasnovi, izvedbi, analizi ali interpretaciji raziskave in so sodelovali pri pripravi oziroma kritični

Inštitut za nutricionistiko, Koprška ulica 98, 1000 Ljubljana
 Tel: +386 (0)590 68870 Fax: +386 (0)1 3007981 E-mail: info@nutris.org
www.nutris.org

reviziji besedila ter soglašajo s končno različico. Častno, darilno ali prikrito avtorstvo ni dopustno.

- Prispevki posameznih avtorjev se, kjer je to mogoče, navedejo po mednarodni taksonomiji CRediT; vrstni red avtorjev se dogovori vnaprej in po potrebi sproti prilagaja dejanskim prispevkom.
- Raziskovalci pri vseh objavah, ki izhajajo iz dela na inštitutu, dosledno navajajo afiliacijo Inštituta za nutricionistiko in financerje v skladu s pogodbenimi določili - vključno z navedbo stabilnega financiranja ARIS, kadar je to relevantno.
- Raziskovalci si prizadevajo za raznolikost kakovostnih objavnih mest. Raziskovalci rezultate objavljajo pri verodostojnih založnikih; objavljanje pri t.i. plenilskih založnikih ni skladno s tem kodeksom. Za pomoč pri preverjanju založnika se raziskovalci lahko obrnejo k nadrejenim, pa tudi na partnersko knjižnico (CTK).

4. Uporaba umetne inteligence

- Raziskovalci lahko orodja umetne inteligence (UI) uporabljajo kot podporo raziskovalnemu delu, vendar polno odgovornost za vsebino, točnost in integriteto rezultatov vedno nosi raziskovalec; orodje UI ne more biti avtor.
- Pomembna uporaba orodij UI (npr. pri analizi podatkov ali pripravi besedil) se transparentno razkrije v objavi, skladno z zahtevami založnika in revidirano izdajo Evropskega kodeksa ravnanja za raziskovalno integriteto (ALLEA, 2023).
- Pri uporabi orodij UI raziskovalci ne razkrivajo zaupnih, osebnih ali še neobjavljenih podatkov, kadar bi to lahko ogrozilo zaupnost, varstvo podatkov ali pravice intelektualne lastnine.
- Uporaba orodij UI pri recenziranju dela drugih je dopustna le v okviru pravil naročnika recenzije in brez razkrivanja zaupnih vsebin recenziranega dela.
- Za podporo ustrezne rabe orodij UI, inštitut vsakemu raziskovalcu zagotovi ustrezno licenco orodja v okviru delovnega prostora organizacije (t.i. business workspace), pri kateri ponudnik orodja eksplicitno specificira, da se poslani podatki ne delijo izven delovnega prostora organizacije, ter da se ne uporabljajo za t.i. učenje orodij UI za tretje osebe.

5. Ravnanje ob domnevnih kršitvah

- Vsakdo, ki utemeljeno sumi na kršitev tega kodeksa ali raziskovalne integritete, lahko sum zaupno prijavi zaupniku za integriteto ali neposredno direktorju. Zaupnika za integriteto imenuje direktor; funkcijo praviloma opravlja vodja kakovosti.
- Prijava se obravnava zaupno, nepristransko in brez nepotrebnega odlašanja, praviloma v 30 dneh. Pri obravnavi se spoštujeta načelo zaslišanja obeh strani in domneva nedolžnosti prijavljene osebe.
- Prijavitelj v dobri veri je varovan pred kakršnimi koli povračilnimi ukrepi, skladno z Zakonom o zaščiti prijaviteljev (ZZPri).
- V primerih, ki presegajo zmožnosti interne obravnave ali pri katerih obstaja konflikt interesov, se zadeva odstopi pristojnemu zunanjemu telesu (npr. Etični

Inštitut za nutricionistiko, Koprška ulica 98, 1000 Ljubljana
Tel: +386 (0)590 68870 Fax: +386 (0)1 3007981 E-mail: info@nutris.org
www.nutris.org

komisiji zunanje organizacije ali Nacionalnemu svetu za etiko in integriteto v znanosti).

- Ugotovljene kršitve se obravnavajo v okviru sistema vodenja kakovosti (korektivni ukrepi) in po potrebi v skladu z delovnopravnimi predpisi.

6. Referenčni dokumenti

- Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS30) (Uradni list RS, št. 49/22),
- Evropski kodeks ravnanja za raziskovalno integriteto – revidirana izdaja (ALLEA, 2023),
- Priporočila raziskovalnim in visokošolskim organizacijam glede ureditve področja raziskovalne integritete (Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti, 2025),
- San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA) in zaveze koalicije CoARA,
- Zakon o zaščiti prijaviteljev (ZZPri, Uradni list RS, št. 16/23),
- Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR) in ZVOP-2.

7. Končne določbe

- Kodeks se javno objavi na spletni strani inštituta v slovenskem in angleškem jeziku.
- Vsi zaposleni in novi sodelavci se s kodeksom seznanijo ob uvajanju; seznanitev se evidentira v okviru sistema vodenja kakovosti.
- Kodeks se pregleda najmanj vsaka tri leta oziroma ob večji spremembi referenčnih dokumentov; pregled se izvede v okviru vodstvenega pregleda.
- Kodeks začne veljati z dnem podpisa direktorja in nadomesti predhodno različico.

Ljubljana, 15.6.2026

Inštitut za nutricionistiko
Prof. dr. Igor Pravst, direktor

Inštitut za nutricionistiko, Koprška ulica 98, 1000 Ljubljana
Tel: +386 (0)590 68870 Fax: +386 (0)1 3007981 E-mail: info@nutris.org
www.nutris.org